

Rozhodnutí Nejvyššího soudu ČSR ze dne 21.02.1985, sp. zn. 5 Tz 2/85, ECLI:CZ:NS:1985:5.TZ.2.1985.1

Číslo: 28/1986

Právní věta: Má-li se výsledkem svědka zjistit totožnost pachatele, vyzve se svědek, aby jej popsal. Potom osoba, která je podezřelá, že je pachatelem, mu má být ukázána mezi několika osobami podobného vzhledu (§ 103, 93, odst. 2 tr. ř.). Rekognice osoby pouze na základě fotografie lze použít jen v případě, není-li uvedený postup možný, např. proto, že podezřelá osoba není zjištěna.

Soud: Nejvyšší soud České soc. rep.

Datum rozhodnutí: 21.02.1985

Spisová značka: 5 Tz 2/85

Číslo rozhodnutí: 28

Číslo sešitu: 4-5

Typ rozhodnutí: Rozhodnutí

Hesla: Dokazování, Rekognice

Předpisy: 141/1961 Sb. § 93 odst. 2
§ 103
§ 172 odst. 1 písm. c

Druh: Rozhodnutí ve věcech trestních

Sbírkový text rozhodnutí:

Č. 28/1986 sb. rozh.

Má-li se výsledkem svědka zjistit totožnost pachatele, vyzve se svědek, aby jej popsal. Potom osoba, která je podezřelá, že je pachatelem, mu má být ukázána mezi několika osobami podobného vzhledu (§ 103, 93, odst. 2 tr. ř.).

Rekognice osoby pouze na základě fotografie lze použít jen v případě, není-li uvedený postup možný, např. proto, že podezřelá osoba není zjištěna.

(Rozhodnutí Nejvyššího soudu ČSR z 21. 2. 1985 sp. zn. [5 Tz 2/85](#).)

K stížnosti pro porušení zákona, kterou podal generální prokurátor ČSR, Nejvyšší soud ČSR zrušil pravomocné usnesení vyšetřovatele Okresní správy SNB, oddělení vyšetřování VB Náchod ze 17. července 1984 sp. zn. ČVS: VV 91/83 a uvedenému vyšetřovateli přikázal, aby věc znovu projednal a rozhodl.

Z odůvodnění:

Vyšetřovatel Okresní správy SNB, oddělení vyšetřování VB v Náchodě, usnesením ze dne 12. 5. 1983 sp. zn. ČVS VV - 91/83 zahájil trestní stíhání a současně vznesl obvinění pro trestný čin loupeže podle § 234 odst. 1 tr. zák. proti obviněnému E. J. Dne 6. 10. 1983 podal v této trestní věci okresní prokurátor pro uvedený trestný čin u okresního soudu v Náchodě obžalobu, která spatřovala nezákonné jednání obviněného E. J. v tom, že dne

10. 10. 1982 v Náchodě v restauraci Italie nejprve několikrát udeřil do obličeje B. K. a požadoval na něm částku 3,- Kčs na zakoupení piva; kromě toho požadoval peníze na zakoupení piva na E. K., a když ten odmítl, udeřil jej několikrát do obličeje a z peněženky mu vzal částku 20,- Kčs.

Okresní soud v Náchodě rozhodl podle § 188 odst. 1 písm. f) tr. ř. usnesením ze dne 19. 10. 1983 sp. zn. 3 T 622/83 tak, že se tato trestní věc vrací okresnímu prokurátorovi v Náchodě k došetření, neboť shledal značné rozpory nejen mezi výpověďmi svědků a obviněného, ale i mezi výpověďmi svědků navzájem. Tyto rozpory byly tak zásadního charakteru, že nedovolovaly bezpečný závěr o tom, že to byl právě obviněný, kdo se inkriminovaného jednání dopustil.

Usnesením krajského soudu v Hradci Králové ze dne 6. prosince 1983 sp. zn. 5 To 2063/83 byla stížnost okresního prokurátora v Náchodě, podaná proti tomuto rozhodnutí okresního soudu v Náchodě, jako nedůvodná podle § 148 odst. 1 písm. c) tr. ř. zamítnuta.

Vyšetřovatel Okresní správy SNB, oddělení vyšetřování VB v Náchodě, pak v dalším řízení usnesením ze dne 17. 7. 1984 sp. zn. ČVS: VV - 91/83 podle § 172 odst. 1 písm. c) tr. ř. trestní stíhání proti obviněnému E. J. zastavil s poukazem na to, že nebylo jednoznačně prokázáno, že stíhaný skutek spáchal právě obviněný. Usnesení se stalo pravomocným.

Proti tomuto usnesení podal generální prokurátor ČSR ve lhůtě uvedené v § 272 tr. ř. stížnost pro porušení zákona v neprospěch obviněného. Namítl, že vyšetřovatel v rozporu s požadavkem okresního soudu vyslechl pouze jednoho z poškozených, neodstranil rozpory mezi jejich údaji a rekognici, při níž měli poznat obviněného E. J., provedl formálně způsobem, který nemohl zaručit její objektivnost a úspěšnost. Stěžovatel poukázal také na to, že důkazy již provedené dříve nehodnotil vyšetřovatel v souladu se zákonem, neboť z doznání obviněného i ze svědectví dalších osob přítomných v kritické době na místě činu bylo zřejmé, že to byl právě obviněný E. J., kdo se za okolností dosud řádně neobjasněných zmocnil peněz poškozeného E. K. Rozhodnutí o zastavení trestného stíhání bylo učiněno, aniž by byl řádně a úplně zjištěn skutkový stav.

Nejvyšší soud ČSR přezkoumal podle § 267 odst. 1 tr. ř. správnost výroku napadeného usnesení, jakož i řízení, jež mu předcházelo, a shledal, že zákon byl porušen.

Z obsahu spisového materiálu je patrné, že v uvedené trestní věci byl proveden dne 10. 6. 1983 výslech obviněného E. J. a přitom obviněný doznal, že v kritické době se zdržoval v restauraci „Italie“ v Náchodě a že si od mladíků u stolu, kde seděl také E. C., půjčil 20,- Kčs.

E. C. jako svědek potvrdil, že s mladíky-učni v uvedené restauraci seděl v době, kdy obviněný na nich požadoval peníze na pivo a pak vytrhl jednomu z nich peněženku, vzal si částku 20,- Kčs a učně, který se proti tomu ohrazoval, udeřil do tváře.

Svědci T. J. a F. Š. rovněž potvrdili, že obviněný v restauraci „Italie“ peníze sháněl a 20,- Kčs nakonec přinesl, aniž jim objasnil způsob, jak tuto částku získal.

Poškozený B. K. vypověděl, že neznámý cikán na něm požadoval částku 3,- Kčs, a když mu ji odepřel poskytnout, udeřil jej čtyřikrát do tváře, přičemž svůj požadavek neustále opakoval. Jiný cikán podle jeho vyjádření bil E. K., kterého tím donutil, aby otevřel peněženku, z níž mu sebral 20,- Kčs.

Další poškozený E. K. uvedl, že napadení B. K. přítomen nebyl, jenom se od něho o okolnostech napadení dozvěděl. Stran svého napadení vypověděl, že peníze na pivo si na něm bitím vynucoval tentýž cikán, který tento požadavek předtím uplatňoval na B. K., a že mu z peněženky vzal proti jeho vůli 20,- Kčs tehdy, když mu poškozený chtěl ukázat, že nemá drobné.

Za této důkazní situace bylo zřejmé, že uvedené důkazy v té nedostatečné podobě, v níž byly shromážděny, dávají bezpečný podklad pouze pro závěr, že obviněný E. J. byl v kritické době v restauraci „Italie“ v Náchodě, že zde sháněl peníze na pivo a zatím ne zcela přesně zjištěným způsobem získal 20,- Kčs. Neobjasněno zůstalo, zda se obviněný E. J. dopustil také nějakého útoku na poškozeného B. K., když ovšem na souvislost s jednáním směřujícím k osobě poškozeného E. K. ukazuje svědectví E. C.

Dokazování nebylo provedeno dostatečně detailně ani pokud jde o objasnění charakteru a průběhu útoku, především se zaměřením na otázku, zda násilí útočnicka bylo realizováno před zmocněním se peněz, a je tedy v něm možno spatřovat formu násilí směřujícího k vydání peněz, anebo až po zmocnění se peněz prostoru krádeží, kdy násilí by bylo prostředkem k jejich uchování.

Okresní soud v Náchodě v usnesení o vrácení věci k došetření uložil vyšetřovateli mj. povinnost provést znovu podrobný výslech obou poškozených B. K. a E. K., a to k výše uvedeným okolnostem, dále provést rekognici směřující k určení osoby obviněného a jeho ztotožnění s pachatelem útoku na poškozené, resp. některého z nich, a realizovat konfrontaci mezi obviněným a poškozenými k odstranění sporných momentů.

Vyšetřovatel Okresní správy SNB však tyto pokyny nerespektoval. Provedl kusý výslech jednoho z poškozených B. K. a přestože jmenovaný v postavení svědka upozornil na to, že si celou věc už nepamatuje a také vypovídal o zásadních okolnostech případu ve srovnání s původním vyjádřením učiněným 1. 6. 1983 odlišně, nebyla mu předestřena k vysvětlení rozporů jeho původní výpověď. Tento svědek nebyl konfrontován ani s obviněným ani s dalšími svědky přítomnými na místě činu a zejména se svědkem E. C.

Vůbec nebyl vyslechnout druhý poškozený E. K. a nebyla provedena ani jeho konfrontace s obviněným, popř. s dalšími osobami přítomnými v době činu.

Také poznávací řízení stran ztotožnění osoby obviněného nebylo realizováno způsobem odpovídajícím potřebám náležitého objasnění případu a zákonu. Poškozeným byla předložena k individuální identifikace černobílá fotografie znázorňující pouze portrét hlavy obviněného E. J. ze tří poloh mezi čtyřmi 2dalšími portréty osob pořízených obdobným způsobem. Tento způsob rekognice ovšem omezuje na minimum možnost vnímání, poznání a konkrétního rozlišení takových znaků jako je barva očí, pleti a vlasů, rozměrů i významných znaků celé postavy, zabarvení hlasu i osobitosti mimiky. Tyto prvky přitom jsou v posuzovaném případě nesporně důležité. Je nutno uvážit, že poškození přišli s obviněným do přímého styku jen po krátký časový úsek, proto poznávací řízení mělo být provedeno autenticky s fyzickými osobami, což bylo o to důležitější, že v čase konání rekognice uplynul od kritické události více než rok. Z pořízeného snímku obviněného E. J. je patrné, že fotografie pochází z výkonu trestu odnětí svobody. Vystávají proto pochybnosti, zda vizáž obviněného zachycená na fotografii odpovídá, především pokud jde o úpravu vlasů, vousů atd. podobě, kterou si mohli poškození zafixovat ve své paměti za situace, která se odehrála v restauraci „Italie“.

Jediným pozitivním přínosem došetření, který užitečně doplnil důkazy v posuzované trestní věci, byla rekognice provedená se svědkem E. C. V rámci tohoto procesního úkonu tento svědek spolehlivě určil poškozené B. K. a E. K., kteří se podle něho za popsaných okolností dostali do konfliktu s obviněným E. J.

Z uvedeného vyplývá, že vyšetřovatel zastavil trestní stíhání obviněného E. J. na základě neúplně zjištěného skutečného stavu věci a nesprávného hodnocení důkazů. Tím byl ve prospěch tohoto obviněného porušen zákon v ustanovení § 172 odst. 1 písm. c) tr. ř., neboť postup podle tohoto zákonného ustanovení lze aplikovat pouze za předpokladu, že se nepodaří prokázat, že skutek spáchal obviněný, přičemž byly ovšem provedeny všechny dostupné důkazy.